

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kaheksas koda)

27. oktoober 2022 *

Eelotsusetaotlus – Mootorsõidukite remondi- ja hooldusteabe teenuste turg – Määrus (EL) 2018/858 – Artikkel 61 – Autotootjate kohustus anda teavet mootorsõidukite remondi ja hoolduse kohta – Ulatus – Sellisele teabele juurdepääsu õigus – Sõltumatud ettevõtjad – Tehnilise teabe kirjastajad – Artikkel 63 – Proportsionaalsed ja mõistlikud juurdepääsutasud

Kohtuasjas C-390/21,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Landgericht Kölni (Kölni esimese astme kohus, Saksamaa) 10. juuni 2021. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 25. juunil 2021, menetluses

ADPA European Independent Automotive Data Publishers,

Gesamtverband Autoteile-Handel e.V.

versus

Automobiles PEUGOT SA,

PSA Automobiles SA,

EUROOPA KOHUS (kaheksas koda),

koosseisus: kohtunik N. Piçarra (ettekandja) kaheksanda koja presidendi ülesannetes, kohtunikud N. Jääskinen ja M. Gavalec,

kohtujurist: P. Pikamäe,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– ADPA European Independent Automotive Data Publishers ja Gesamtverband Autoteile-Handel e.V., esindajad: *Rechtsanwälte* E. Macher, M. Sacré ja P. Schmitz,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

- Automobiles PEUGEOT SA ja PSA Automobiles SA, esindajad: *Rechtsanwälte* F. Hübener, B. Lutz ja A. Wendel,
- Euroopa Komisjon, esindajad: M. Huttunen ja M. Noll-Ehlers,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määruse (EL) 2018/858 mootorsõidukite ja mootorsõidukite haagiste ning nende jaoks ette nähtud süsteemide, osade ja eraldi seadmestike tüübikinnituse ja turujärelevalve kohta, ning millega muudetakse määruseid (EÜ) nr 715/2007 ja (EÜ) nr 595/2009 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2007/46/EÜ (ELT 2018, L 151, lk 1), artikli 61 lõiget 1 ja artikli 63 lõiget 1 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2007. aasta määruse (EÜ) nr 715/2007, mis käsitleb mootorsõidukite tüübikinnitust seoses väikeste sõiduautode ja kommertsveokite (Euro 5 ja Euro 6) heitmetega ning sõidukite remondi- ja hooldusteabe kättesaadavust (ELT 2007, L 171, lk 1), artikli 6 lõiget 1 ja artikli 7 lõiget 1.
- 2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluses, mille üks pool on ADPA European Independent Automotive Data Publishers, mis on Belgia õiguse alusel asutatud rahvusvaheline mittetulundusühing, ja Gesamtverband Autoteile-Handel e.V., mis on Saksa õiguse alusel asutatud ühing, ning teine pool on Automobiles PEUGEOT SA (edaspidi „Peugeot“) ja PSA Automobiles SA (edaspidi „PSA“) ning see puudutab tasu, mida kaks viimati nimetatut võtavad juurdepääsu eest nende toodetud sõidukite remondi- ja hooldusteabele.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

- 3 Määruse 2018/858 põhjendustes 50 ja 52 on märgitud:
 - „(50) Siseturu toimimise parandamiseks, eelkõige mis puudutab kaupade vaba liikumist, asutamisevabadust ja teenuste osutamise vabadust, on vaja tagada vaba juurdepääs sõidukite remondi- ja hooldusteabele standardse vormi kaudu, mida saab kasutada tehnilise teabe hankimiseks, ning tõhus konkurents vastavat teavet pakkuvate teenuste turul. Remondi- ja hooldusteabe edastamise nõuded on seni sätestatud [Euroopa Parlamendi ja nõukogu] määrus[t]es (EÜ) nr 715/2007 ja [18. juuni 2009. aasta määruses] (EÜ) nr 595/2009 [mis käsitleb mootorsõidukite ja mootorite tüübikinnitust seoses raskeveokite heitmetega (Euro VI) ning sõidukite remondi- ja hooldusteabe kättesaadavust ning millega muudetakse määrust (EÜ) nr 715/2007 ja direktiivi 2007/46/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 80/1269/EMÜ, 2005/55/EÜ ja 2005/78/EÜ (ELT 2009, L 188, lk 1)]. Nimetatud nõuded tuleks koondada käesolevasse määrusesse ning määruseid (EÜ) nr 715/2007 ja (EÜ) nr 595/2009 tuleks vastavalt muuta.

[...]

(52) Selleks et tagada tõhus konkurents sõidukite remondi- ja hooldusteabe teenuste turul ning selgitada, et see teave hõlmab ka teavet, mida tuleb anda sõltumatutele ettevõtjatele, välja arvatud sõidukite remondiga tegelevatele isikutele, tagamaks et sõltumatu sõidukite remondi ja hoolduse turg tervikuna saaks konkureerida volitatud edasimüüjatega, olenemata sellest, kas sõidukitootja annab kõnealust teavet oma volitatud edasimüüjatele ja remonditöökodadele otse või kasutab seda teavet ise remondi ja hoolduse tegemisel, on vaja sätestada sõidukite remondi- ja hooldusteabe kättesaadavuse eesmärgil antava teabe üksikasjad.“

4 Selle määruse artikkel 3 näeb ette järgmised määratlused:

„1. „tüübikinnitus“ – menetlus, millega tüübikinnitusasutus kinnitab, et sõiduki, süsteemi, osa või eraldi seadmestiku tüüp vastab asjakohastele haldusnormidele ja tehnilistele nõuetele;

[...]

45. „sõltumatu ettevõtja“ – sõidukite remondi ja hooldusega otseselt või kaudselt tegelev füüsiline või juriidiline isik, välja arvatud volitatud edasimüüja ja remonditöökoda, sealhulgas muud remonditöökodad, remondiseadmete, tööriistade või varuosade tootjad või turustajad, samuti tehnilise teabe kirjastajad, autoklubid, autoabi ettevõtjad, kontrollimis- ja katsetamisteenuseid pakkuvad ettevõtjad ja alternatiivkütust kasutavate sõidukite seadmete paigaldajatele, tootjatele ja remontijatele koolitust pakkuvad ettevõtjad; samuti tähistab see mõiste asjaomase sõidukitootja turustussüsteemi kuuluvaid volitatud remonditöökodasid, edasimüüjaid ning turustajaid, kuivõrd nad osutavad remondi- või hooldusteenuseid sõidukitele, mille tootja turustussüsteemi nad ei kuulu;

[...]

47. „sõltumatu remonditöökoda“ – füüsiline või juriidiline isik, kes osutab remondi- ja hooldusteenuseid sõidukitele, kuulumata tootja turustussüsteemi;

48. „sõiduki remondi- ja hooldusteave“ – kõik andmed, sealhulgas kõik nende andmete hilisemad muudatused ja täiendused, mis on vajalikud sõiduki diagnoosimiseks, teenindamiseks ja kontrollimiseks, tehnöülevaatuseks ettevalmistamiseks, remondiks, ümberprogrammeerimiseks, taaslähtestamiseks või diagnostiliseks kaugtoeks või selliste tarvikute ja lisaseadmete sõidukile paigaldamiseks, mille tootja esitab oma volitatud partneritele, edasimüüjatele ja remonditöökodadele või mida tootja kasutab remondi ja hoolduse eesmärgil;

[...]“.

5 Määruse artiklis 61 „Tootjate kohustused sõidukite pardadiagnostika [*On board diagnostics*] andmete ning remondi- ja hooldusteabe esitamisel“ on sätestatud:

„1. Tootjad tagavad sõltumatutele ettevõtjatele sõiduki pardadiagnostika andmete, diagnostika- ja muu varustuse, vahendite, sealhulgas kasutatava tarkvara olemasolevate allalaaditavate materjalide ja täieliku viiteteabe, ning sõidukite remondi- ja hooldusteabe piiranguteta, standardses vormis ja mittediskrimineeriva kättesaadavuse. Teave esitatakse kergesti kättesaadaval viisil masinloetavate ja elektrooniliselt töödeldavate andmekogudena. Sõltumatutel

ettevõtjatel on juurdepääs tootjate ning volitatud edasimüüjate ja remonditöökodade kasutatavatele kaugdiagnostikateenustele.

Tootjad varustavad sõltumatud remonditöökodad standardse ja turvalise kaugjuhitava tehnikaga, et nad saaksid teha töid, mis nõuavad juurdepääsu sõiduki turvasüsteemidele.

2. [...]

Sõiduki pardadiagnostika andmed ning remondi- ja hooldusteave avaldatakse tootja veebisaidil standardses vormis või juhul, kui see ei ole teabe iseloomu tõttu võimalik, mõnel muul asjakohasel viisil. Sõltumatutele ettevõtjatele, kes ei ole remonditöökodad, antakse teavet samuti masinloetavas vormis, mida on võimalik elektrooniliselt töödelda üldkättesaadavate infotehnoloogia vahendite ja tarkvaraga ning mis võimaldab sõltumatutel ettevõtjatel täita ülesandeid, mis on seotud nende äritegevusega järelturu tarneahelas.

[...]

9. Kui sõiduki remondi- ja hooldusdokumente hoitakse sõidukitootja või tema esindaja keskandmebaasis, on sõltumatutel remonditöökodadel neile dokumentidele tasuta juurdepääs ja võimalus sisestada teavet tehtud remondi- ja hooldustööde kohta.

[...]“.

6 Sama määruse artikkel 63 „Tasud sõidukite remondi- ja hooldusteabele juurdepääsu eest“ on sõnastatud järgmiselt:

„1. Tootja võib võtta mõistlikku ja proportsionaalset tasu juurdepääsu eest sõiduki remondi- ja hooldusteabele, välja arvatud artikli 61 lõikes 10 osutatud teave. Tasu ei tohi viia sellise teabe mittekasutamiseni seetõttu, et tasu puhul ei ole võetud arvesse seda, mil määral sõltumatu ettevõtja teavet kasutab. [...]

2. Tootja avaldab sõidukite remondi- ja hooldusteabe, kaasa arvatud teabe tehinguteenuste kohta, näiteks ümberprogrammeerimine ja tehniline abi, tunni, päeva, kuu ja aasta arvestuses, kusjuures nendele andmetele juurdepääsu tasud sõltuvad ajavahemikust, mille kestel juurdepääsu võimaldatakse.

Lisaks ajapiiranguga juurdepääsule võivad tootjad pakkuda tehingupõhist juurdepääsu, mille korral võetakse tasu tehingu kaupa, mitte kasutuskestuse põhjal.

Kui tootja võimaldab mõlemat liiki juurdepääsu, valivad sõltumatud remonditöökodad kas ajapõhise või tehingupõhise süsteemi.“

7 Määruse 2018/858 artiklis 86 „Määruse (EÜ) nr 715/2007 muutmise“ on sätestatud:

„1. Määrust (EÜ) nr 715/2007 muudetakse järgmiselt.

[...]

4. III peatükk jäetakse välja.

[...]

2. Viiteid määruse (EÜ) nr 715/2007 välja jäetud sätetele käsitatakse viidetena käesolevale määrusele ja neid loetakse vastavalt käesoleva määruse XI lisa punktis 1 esitatud vastavustabelile.“

- 8 Selle määruse artikkel 89, mis näeb ette üleminekusätteid, sätestab lõikes 1, et „käesolev määrus ei muuda kehtetuks terviksõiduki tüübikinnitusi või ELi tüübikinnitusi, mis on sõidukitele või süsteemidele, osadele või eraldi seadmestikele antud hiljemalt 31. augustil 2020“.
- 9 Nimetatud määruse X lisa „Sõidukite pardadiagnostika andmete ning remondi- ja hooldusteabe kättesaadavus“ punktis 6.1 on ette nähtud, et „[i]sikud, kellel on vaja teha andmetest koopiaid või need uuesti välja anda, räägivad läbi otse asjaomase tootjaga“.

Saksa õigus

- 10 3. juuli 2004. aasta kõlvatu konkurentsi vastase seaduse (Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb; *BGBI.* 2004 I, lk 1414), mida on muudetud 17. veebruari 2016. aasta seadusega (*BGBI.* 2016 I, lk 233), § 3a sätestab, et „igauks, kes rikub õigusnormi, mis on muu hulgas ette nähtud selleks, et turuosaliste huvides reguleerida tegevust turul, teeb kõlvatu konkurentsina käsitatava toimingu, kui see rikkumine võib oluliselt kahjustada tarbijate, teiste turuosaliste või konkurentide huve“.
- 11 Selle seaduse § 8 lõike 3 punkt 2 võimaldab esitada hagi ebaausa kaubandustava kõrvaldamiseks „ühingutele, kellel on õigusvõime edendada sõltumatuid ärihuve või ametialaseid huve, tingimusel et nendega on ühinenud suur hulk ettevõtjaid, kes turustavad samal turul identseid või sarnaseid kaupu või teenuseid, kui neil on eelkõige oma inimressursside, materiaalsete ja rahaliste vahendite abil võimalik tõhusalt täita oma põhikirjajärgseid ülesandeid, milleks on sõltumatute ärihuvide või ametialaste huvide järgimine ja tingimusel, et rikkumine mõjutab nende liikmeid“.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 12 Peugeot ja PSA on Peugeot' sõidukitele määruse 2018/858 artikli 3 punkti 1 kohaselt antava tüübikinnitususe omanikud. Sellega seoses annavad nad juurdepääsu selle määruse X lisa nimetatud teabele, mis puudutab tüübikinnitususe saanud sõidukite parandamist ja hooldust, andmepanga kaudu, mis on kättesaadav veebiportaalis ja millega „sõltumatud ettevõtjad“ nimetatud määruse artikli 3 punkti 45 tähenduses võivad tutvuda kõigi ettevõtjate suhtes kohaldatava fikseeritud makse eest, mis arvutatakse sõltuvalt juurdepääsu kestusest, võtmata arvesse ühtegi teist individuaalset parameetrit.
- 13 Mis puudutab konkreetselt tehnilise teabe kirjastajaid, siis peavad nad sõlmima igal aastal Peugeot' ja PSAGA lepingu, mis annab neile niisugustele andmetele juurdepääsu õiguse, et hankida nende hulgast sõidukite hooldus- ja remonditeavet ning kasutada neid selleks, et arendada ja levitada kasutajatele nagu mootorsõidukite remonditöökojad, hulgimüüjad ja varuosade tootjad mõeldud teabelehti. Küsitud tasude summa määratakse kindla ajavahemiku kohta baashinna alusel kindlaks iga kirjastaja kohta eraldi. See hind vastab teistelt sõltumatutelt ettevõtjatelt küsitud püsitasudele, mis korrutatakse kirjastaja lõppkliientide arvuga ja keskmise turuosaga sõidukite turul viimase kümne aasta jooksul. Kogusumma jagatakse vähendusmääruga, mis sõltub lõppkasutajate arvust ja andmete töötlemisel saadud kapitalikasumist.

- 14 ADPA European Independent Automotive Data Publishersi ja Gesamtverband Autoteile-Handeli sõnul ei ole selliselt arvatud tasud „mõistlikud“ ega „proportsionaalsed“ määruse 2018/858 artikli 63 lõike 1 tähenduses. Lähtumine lõppkasutajate arvust kujutab endast lubamatut tasu teabe kasutamise eest, kuna see annaks autotootjatele osa saadud kasumist. Nad leiavad, et kuna selline arvutusmeetod rikub määrust 2018/858, kujutab see endast ebaausat kaubandustava, mis on Saksa õigusega keelatud. Seetõttu esitasid nad Peugeot' ja PSA vastu hagi, milles palusid kohustada viimaseid arvestama tehnilise teabe kirjastajatelt samasuguseid tasusid nagu need, mida võetakse sõidukite remondi- ja hooldusteabe saamiseks sõltumatutelt remonditöökodadelt selle määruse artikli 3 punkti 47 tähenduses.
- 15 Peugeot ja PSA väidavad kõigepealt, et kohaldatav määrus on määrus nr 715/2007, kuna kõnealused sõidukid olid tüübikinnituse saanud enne 1. septembrit 2020, mil jõustus määrus 2018/858. Nad leiavad seejärel, et tasude arvestamise meetodit ei või hinnata määruse 2018/858 artikli 63 alusel, kuna kõnealuste tasude eesmärk ei ole maksta pelgalt juurdepääsu eest „sõidukite remonti ja hooldust“ puudutavale teabele selle määruse artikli 61 lõike 1 tähenduses, vaid need kujutavad endast vastutasu selle teabe ärialase kasutamise loa eest. Lõpuks väidavad Peugeot ja PSA, et isegi kui need tasud peaksid kuuluma määruse 2018/858 artikli 63 kohaldamisalasse, jätab see sätte võetavate tasude arvutusmeetodi osas autotootjatele kaalutlusruumi.
- 16 Eelotsusetaotluse esitanud kohtul tekib esimesena küsimus sätete kohta, mida kohaldatakse *ratione temporis* ja mis puudutavad niisuguste sõidukite kohta teabe kättesaadavust, mis on saanud tüübikinnituse enne määruse 2018/858 jõustumist.
- 17 Teisena soovib ta teada, kas arvestades määruse artiklis 61 kasutatud mõistet „teabe kättesaadavus“ – tõlgendatuna koostoimes nimetatud määruse põhjendustega 50 ja 52 ning artikliga 63 ja X lisa punktiga 6.1 – on asjaomastel autotootjatel lubatud nõuda tehnilise teabe kirjastajatelt sõidukite remondi- ja hooldusteabe saamiseks spetsiaalset tegevusluba.
- 18 Kolmandana soovib see kohus teada, kas võrdse kohtlemise põhimõtte nõuab, et määruse 2018/858 artikli 63 alusel võetavate tasude puhul tuleb sõltumatutele remonditöökodadele ja tehnilise teabe kirjastajatele kohaldada ühesugust arvutusmeetodit. Tema sõnul räägib ühetaolise tasusüsteemi kasuks asjaolu, et teabele juurdepääsu kestus on ainus selle määruse artikli 63 lõikes 2 sätestatud kriteerium, mille alusel eristada nende tasude kindlaksmääramise eesmärgil teabele juurdepääsu õiguse saanud isikuid. Ta märgib, et nimetatud määruse artikli 63 lõikes 1 kasutatud mõiste „mõistlik ja proportsionaalne tasu“ räägib hoopis selle kasuks, et tasud, mida võetakse isikutelt, kellel on õigus tutvuda sõidukite hooldus- ja remonditeabega, arvutatakse iga juhtumi puhul eraldi.
- 19 Kui vastus kolmandale küsimusele on eitav, siis palub eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitada, kas mõistet „mõistlik ja proportsionaalne tasu“ tuleb tõlgendada nii, et nende tasude arvutamisel tuleb arvesse võtta üksnes tootja tegelikke kulusid, et võimaldada tutvuda tema sõidukite remondi- ja hooldusteabega, sõltumata selle teabe majanduslikust väärtusest.
- 20 Neil asjaoludel otsustas Landgericht Köln (Kölni esimese astme kohus, Saksamaa) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
 - „1. Kas määruse 2018/858 XIV peatüki sätted (artikkel 61 jj, sealhulgas X lisa) on kohaldatavad ka selliste sõidukimudelite suhtes, millele on antud esimene tüübikinnitus enne 1. septembrit 2020 määruse nr 715/2007 alusel?

Juhul kui vastus sellele küsimusele on eitav:

kas kõnealuste vanemate sõidukimudelite puhul on endiselt kohaldatav määruse nr 715/2007 III peatükk ja tasu kindlaksmääramise suhtes eelkõige määruse nr 715/2007 artikkel 7?

2. Kas mõiste „teabe kättesaadavus“, mille peavad tootjad tagama määruse 2018/858 artikli 61 lõike 1 kohaselt, hõlmab tehnilise teabe kirjastajatele, keda on nimetatud määruse 2018/858 artikli 3 punktis 45, antud õigust kasutada kõnealust teavet, et täita oma ülesandeid, mis on seotud nende äritegevusega järelturu tarneahelas, või on sellise kasutusõiguse puhul nõutav kasutus- ja taasavaldamise litsentsi puudutav eraldi kokkulepe, mis ei kuulu seoses tasuga, mida tootja selle eest nõuab, määruse 2018/858 artikli 63 kohaldamisalasse?

Juhul kui vastus esimesele eelotsuse küsimusele on eitav ja määruse nr 715/2007 III peatükk on vanemate sõidukimudelite suhtes kohaldatav:

kas mõiste „teabe kättesaadavus“, mille peavad tootjad tagama määruse nr 715/2007 artikli 6 lõike 1 kohaselt, hõlmab tehnilise teabe kirjastajatele, keda on nimetatud määruse nr 715/2007 artikli 3 punktis 15, antud õigust kasutada kõnealust teavet, et täita oma ülesandeid, mis on seotud nende äritegevusega järelturu tarneahelas, või on sellise kasutusõiguse puhul vajalik kasutus- ja taasavaldamise litsentsi puudutav eraldi kokkulepe, mis ei kuulu tootja nõutava tasu osas määruse nr 715/2007 artikli 7 kohaldamisalasse?

3. Kas mõistet „mõistlik ja proportsionaalne tasu“ määruse 2018/858 artikli 63 lõike 1 esimese lause esimese osa tähenduses tuleb tõlgendada nii, et tootja peab kõiki sõltumatuid ettevõtjaid, keda on nimetatud määruse 2018/858 artikli 3 punktis 45, kohtlema olenemata nende äritegevusest tasu kindlaksmääramisel võrdselt?

Juhul kui vastus esimesele eelotsuse küsimusele on eitav ja määruse nr 715/2007 III peatükk on vanemate sõidukimudelite suhtes kohaldatav:

kas mõistet „mõistlik ja proportsionaalne tasu“ määruse nr 715/2007 artikli 7 lõike 1 esimese lause esimese poole tähenduses tuleb tõlgendada nii, et tootja peab kõiki sõltumatuid ettevõtjaid, keda on nimetatud määruse nr 715/2007 artikli 3 punktis 15, kohtlema olenemata nende äritegevusest tasu kindlaksmääramisel võrdselt?

Juhul kui vastus kolmandale küsimusele on eitav:

4. kas mõistet „mõistlik ja proportsionaalne tasu“ määruse 2018/858 artikli 63 lõike 1 esimese lause esimese osa tähenduses tuleb tõlgendada nii, et tasu võib põhimõtteliselt katta üksnes tootja kulud?

Juhul kui vastus esimesele eelotsuse küsimusele on eitav ja määruse nr 715/2007 III peatükk on vanemate sõidukimudelite suhtes kohaldatav:

kas mõistet „mõistlik ja proportsionaalne tasu“ määruse nr 715/2007 artikli 7 lõike 1 esimese lause esimese poole tähenduses tuleb tõlgendada nii, et tasu võib põhimõtteliselt katta üksnes tootja kulud?“

Esimene küsimus

- 21 Eelotsusetaotluse esitanud kohus palub esimese küsimusega sisuliselt selgitada, kas määruse 2018/858 artikleid 61 ja 63 tuleb tõlgendada nii, et need on kohaldatavad sõidukimudelite suhtes, mis on saanud tüübikinnituse määruse nr 715/2007 alusel.
- 22 Esiteks tuleb märkida, et – nagu nähtub määruse 2018/858 põhjendusest 50 – ei tunnista see määrust nr 715/2007 kehtetuks, vaid koondab selles sätestatud nõuded mootorsõidukite remondi- ja hooldusteabe andmise kohta määruse 2018/858 artikli 3 punkti 48 tähenduses. Lisaks täpsustab viimati nimetatud määruse artikli 89 lõige 1, mis kehtib alates 1. septembrist 2020, et see määrus ei muuda kehtetuks terviksõiduki tüübikinnitusi või ELi tüübikinnitusi, mis on sõidukitele või süsteemidele, osadele või eraldi seadmestikele antud hiljemalt 31. augustil 2020.
- 23 Teiseks tuleb rõhutada, et kuigi määruse 2018/858 artikli 86 lõike 1 punktiga 4 jäetakse välja määruse nr 715/2007 III peatükk, mis käsitleb sõidukite remondi- ja hooldusteabe kättesaadavust, on selle artikli lõikes 2 siiski täpsustatud, et viiteid määruse nr 715/2007 välja jäetud sätetele käsitatakse viidetena määrusele 2018/858 ja neid loetakse vastavalt käesoleva määruse XI lisa punktis 1 esitatud vastavustabelile. Selle lisa kohaselt asendavad määruse 2018/858 artiklid 61 ja 63 määruse nr 715/2007 artikleid 6 ja 7 ning need on alates 1. septembrist 2020 kohaldatavad sõidukite suhtes, mis on saanud tüübikinnituse enne seda kuupäeva.
- 24 Kõiki eelnevaid põhjendusi arvesse võttes tuleb esimesele küsimusele vastata, et määruse 2018/858 artikleid 61 ja 63 koostoimes selle määruse artikli 86 lõike 1 punktiga 4 ja lõikega 2 ning XI lisa punktiga 1 tuleb tõlgendada nii, et need on kohaldatavad sõidukimudelite suhtes, mis on saanud tüübikinnituse määruse nr 715/2007 alusel.

Teine küsimus

- 25 Eelotsusetaotluse esitanud kohus palub oma teise küsimusega sisuliselt selgitada, kas määruse 2018/858 artikli 61 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et autotootjatele selles ette nähtud kohustus tagada määruse artikli 3 punktis 48 määratletud „mootorsõidukite remondi- ja hooldusteabe“ piiranguteta, standardses vormis ja mittediskrimineeriv kättesaadavus, hõlmab kohustust lubada tehnilise teabe kirjastajatel seda teavet töödelda ja kasutada oma tegevuses järelturu tarneahelas, ent ei kehtesta neile peale nimetatud määruses sätestatute muid tingimusi.
- 26 Sellega seoses tuleb kõigepealt märkida, et mõiste „sõltumatu ettevõtja“ on määratletud määruse 2018/858 artikli 3 punktis 45 kui sõidukite remondi ja hooldusega otseselt või kaudselt tegelev füüsiline või juriidiline isik, välja arvatud volitatud edasimüüja ja remonditöökoda. Tehnilise teabe kirjastajad on punktis 45 sõnaselgelt mainitud kui sõltumatute ettevõtjate kategooriasse kuuluvad isikud.
- 27 Määruse 2018/858 artikli 61 lõike 1 esimese lõigu kohaselt on tehniliste andmete kirjastajatele kui sõltumatutele ettevõtjatele tagatud remondi- ja hooldusteabe piiranguteta, standardses vormis ja mittediskrimineeriv kättesaadavus. Teave esitatakse kergesti kättesaadaval viisil masinloetavate ja elektrooniliselt töödeldavate andmekogudena. Niisugust standardses vormis juurdepääsu saab kasutada, nagu on märgitud selle määruse põhjenduses 50, „tehnilise teabe hankimiseks“.

- 28 Nimetatud määruse artikli 61 lõike 2 teise lõigu teine lause täpsustab, et sõltumatutele ettevõtjatele, kes ei ole remonditöökojad, sh tehnilise teabe kirjastajad, tuleb anda teavet vormis, mida on võimalik elektrooniliselt töödelda selleks, et need ettevõtjad saaksid täita ülesandeid, mis on seotud nende äritegevusega järelturu tarneahelas. Tuleb lisada, et selline autotootjate kohustus kehtestati alles määrust 2018/858 puudutava seadusandliku menetluse käigus (vt selle kohta 19. septembri 2019. aasta kohtuotsus Gesamtverband Autoteile-Handel, C-527/18, EU:C:2019:762, punkt 34).
- 29 Nende sätete sõnastusest endast tuleneb seega, et autotootjate kohustus tagada piiranguteta, standardses vormis ja mittediskrimineeriv kättesaadavus sõidukite remondi- ja hooldusteabele, mis on ette nähtud määruse 2018/858 artikli 61 lõikes 1, hõlmab kohustust võimaldada tehnilise teabe kirjastajatel niisugust teavet töödelda ja kasutada oma spetsiifilises äritegevuses järelturu tarneahelas, ilma et neile kohaldataks muid piiranguid kui need, mis on ette nähtud selles määruses.
- 30 Niisugust tõlgendust kinnitab määruse 2018/858 põhjendustes 50 ja 52 kirjeldatud eesmärk, milleks on tagada tõhus konkurents sõidukite remondi- ja hooldusteavet hõlmavate teenuste turul nii, et sõltumatu sõidukite remondi ja hoolduse turg saaks konkureerida volitatud edasimüüjate turuga.
- 31 Nimelt aitavad tehnilise teabe kirjastajad seeläbi, kui nad lihtsustavad sellise teabe kättesaadavust, mis on vajalik sõidukite remondiks ja hoolduseks sõltumatute ettevõtjate poolt, kes ei ole tootjate turustussüsteemi kuuluvad volitatud edasimüüjad või remonditöökojad, eelkõige selle teabe töötlemise, kasutamise ja kompileerimise abil, kaasa niisuguste ettevõtjate poolt sõidukite remondi- ja hooldusturu arendamisele.
- 32 Järelikult peab eelkõige tehnilise teabe kirjastajate õigus sellise teabe kättesaadavusele, mille tagamise kohustuse näeb autotootjatele ette määruse artikli 61 lõige 1, hõlmama nende kirjastajate õigust seda teavet töödelda ja kasutada oma äritegevuse raames ja eesmärgil ilma, et kohaldataks muid tingimusi kui need, mis on ette nähtud nimetatud määruses.
- 33 Määruse 2018/858 X lisa punkt 6.1 – mis kehtestab isikutele, kellel on vaja teha andmetest koopiaid või need uuesti välja anda, kohustuse rääkida läbi otse asjaomase tootjaga – ei sea kahtluse alla selle määruse artikliga 61 tehnilise teabe kirjastajatele kui sõltumatutele ettevõtjatele tagatud õigust teabe kättesaadavusele.
- 34 Nimelt ei saa sellise teabe töötlemist ja kasutamist määruse 2018/858 artikli 61 alusel nende endi majandustegevuse raames ja eesmärkidel samastada lihtsalt sellest teabest koopiategemise või reprodutseerimisega nimetatud määruse X lisa punkti 6.1 tähenduses, mis – nagu märgib ka Euroopa Komisjon – kehtestab üldsõnaliselt muu hulgas sõidukite remondi- ja hooldusteabe kättesaadavuse tehnilised nõuded.
- 35 Kõiki eelnevaid põhjendusi arvesse võttes tuleb teisele küsimusele vastata, et määruse 2018/858 artikli 61 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et autotootjatele selles ette nähtud kohustus tagada määruse artikli 3 punktis 48 määratletud mootorsõidukite remondi- ja hooldusteabe piiranguteta, standardses vormis ja mittediskrimineeriv kättesaadavus, hõlmab kohustust lubada tehnilise teabe kirjastajatel seda teavet töödelda ja kasutada oma tegevuses järelturu tarneahelas, ent ei kehtesta neile peale nimetatud määruses sätestatute muid tingimusi.

Kolmas ja neljas küsimus

- 36 Kolmanda ja neljanda küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas määruse 2018/858 artiklit 63 tuleb tõlgendada nii, et selles artiklis kasutatud mõiste „mõistlikud ja proportsionaalsed tasud“ kohustab autotootjaid kohaldama kõikidele sõltumatutele ettevõtjatele nende tasude ühetaolist arvutusmeetodit, mis põhineb üksnes kuludel, mis on kantud seoses sõidukite remondi- ja hooldusteabe kättesaadavusega, mida see määrus kohustab neid tagama.
- 37 Määruse 2018/858 artikli 63 lõike 1 esimene lause võimaldab autotootjatel võtta sõidukite remondi- ja hooldusteabe juurdepääsu eest tasu tingimusel, et see tasu on mõistlik ja proportsionaalne. Artikli 63 lõike 1 teisest lausest tuleneb, et tasu ei tohi viia sellise teabe mittekasutamiseni ning selleks tuleb arvesse võtta seda, mil määral iga sõltumatu ettevõtja kõnealust teavet kasutab.
- 38 Määruse 2018/858 artikli 63 lõike 2 esimeses lõigus on samuti ette nähtud, et autotootja avaldab selle teabe tunni, päeva, kuu ja aasta arvestuses ning määrab juurdepääsutasud kindlaks sõltuvalt ajavahemikust, mille kestel juurdepääsu võimaldatakse. Lõike 2 teine lõik võimaldab neil tootjatel pakkuda alternatiivina tehingupõhist juurdepääsu, mille korral võetakse tasu tehingute arvu alusel. Lõike 2 kolmas lõik võimaldab määruse 2018/858 artikli 3 punktis 47 määratletud sõltumatutel remonditöökodadel valida kahe juurdepääsusüsteemi vahel, kui tootja pakub neid mõlemat.
- 39 Lisaks tagab määruse 2018/858 artikli 61 lõike 1 esimese lõigu viimane lause sõltumatutele ettevõtjatele juurdepääsu tootjate ning volitatud edasimüüjate ja remonditöökodade kasutatavatele kaugdiagnostikateenustele, et võimaldada neil teha sõidukite turvasüsteemile juurdepääsuga seotud toiminguid. Samuti on selle määruse artikli 61 lõikes 9 sätestatud, et kui sõiduki remondi- ja hooldusdokumente hoitakse sõidukitootja või tema esindaja keskandmebaasis, on sõltumatutel remonditöökodadel neile dokumentidele tasuta juurdepääs ja võimalus sisestada teavet tehtud remondi- ja hooldustööde kohta.
- 40 Esiteks tuleneb nendest sätetest, et määrusega 2018/858 autotootjatele pandud kohustused erinevad sõltuvalt sellest, kellele need kohustused on suunatud, mis välistab kohe kõigile sõltumatutele ettevõtjatele ühekordse fikseeritud summa kohaldamise tasudena, mida võetakse sõidukite remondi- ja hooldusteabele juurdepääsu eest. Selleks peavad autotootjad eelkõige arvesse võtma seda, kuidas sõltumatud eri ettevõtjad seda teavet oma majandustegevuses kasutavad.
- 41 Niisugune grammatiline tõlgendus on pealegi kooskõlas võrdse kohtlemise üldpõhimõttega, mis nõuab, et sarnaseid olukordi ei käsitletaks erinevalt, ega erinevaid olukordi ühtemoodi, välja arvatud juhul, kui selline kohtlemine on objektiivselt põhjendatud (19. oktoobri 1977. aasta kohtuotsus Ruckdeschel jt, 117/76 ja 16/77, EU:C:1977:160, punkt 7; 16. detsembri 2008. aasta kohtuotsus Arcelor Atlantique ja Lorraine jt, C-127/07, EU:C:2008:728, punkt 23, ning 17. detsembri 2020. aasta kohtuotsus Centraal Israëlitisch Consistorie van België jt, C-336/19, EU:C:2020:1031, punkt 85 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 42 Ent nagu Peugeot ja PSA sisuliselt märkisid, ei ole ühelt poolt tehnilise teabe kirjastajad ja teiselt poolt sõltumatud remonditöökojad määruse 2018/858 eset ja eesmärki silmas pidades sarnases olukorras. Seega välistab võrdse kohtlemise üldpõhimõtte selle määruse tõlgendamise nii, et see näeb kõigi sõltumatute ettevõtjate puhul juurdepääsu eest sõidukite remondi- ja hooldusteabele ette ühetaolise arvutusmeetodi.
- 43 Teiseks ei nähtu ühegi käesoleva kohtuotsuse punktides 37 ja 38 nimetatud sätte sõnastusest, et autotootjad on kohustatud sõidukite remondi- ja hooldusteabe juurdepääsu tasude arvutamisel tuginema üksnes kuludele, mis kaasnevad selle teabe kättesaadavuse tagamiseks määrusega 2018/858 ette nähtud kohustusega. Ainus tingimus, mis on ette nähtud selle määruse artikli 63 lõikes 1 koostoimes määruse põhjendusega 52, on nimelt see, et need tasud peavad olema mõistlikud ja proportsionaalsed, nii et need ei viiks sõltumatuid ettevõtjaid sõidukite remondi- ja hooldusteabe mittekasutamiseni, kuna vastasel juhul kaoks soovitatav toime nimetatud määrusega taotletaval eesmärgil, milleks on võimaldada nendel ettevõtjatel konkureerida sõidukite remondi- ja hooldusteabe teenuste turul volitatud edasimüüjate ja remonditöökodadega.
- 44 Kõiki eelnevaid põhjendusi arvesse võttes tuleb kolmandale ja neljandale küsimusele vastata, et määruse 2018/858 artiklit 63 koostoimes selle määruse põhjendusega 52 ja võrdse kohtlemise põhimõttega tuleb tõlgendada nii, et esiteks kohustab selles artiklis kasutatud mõiste „mõistlikud ja proportsionaalsed tasud“ autotootjaid võtma arvesse äritegevust, mille raames sõltumatud ettevõtjad seda teavet kasutavad, ning teiseks võimaldab see neil võtta tasu, mis ületab lihtsalt kulusid, mida autotootjad on kandnud selle määrusega neile pandud kohustuse tõttu tagada nimetatud ettevõtjatele sõidukite remondi- ja hooldusteabe tingimusel, et need tasud ei vii nimetatud ettevõtjaid sellise teabe mittekasutamiseni.

Kohtukulud

- 45 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kaheksas koda) otsustab:

- 1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määruse (EL) 2018/858 mootorsõidukite ja mootorsõidukite haagiste ning nende jaoks ette nähtud süsteemide, osade ja eraldi seadmestike tüübikinnituse ja turujärelevalve kohta, ning millega muudetakse määruseid (EÜ) nr 715/2007 ja (EÜ) nr 595/2009 ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2007/46/EÜ, artikleid 61 ja 63 koostoimes selle määruse artikli 86 lõike 1 punktiga 4 ja lõikega 2 ning XI lisa punktiga 1**

tuleb tõlgendada nii, et

need on kohaldatavad sõidukimudelite suhtes, mis on saanud tüübikinnituse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2007. aasta määruse (EÜ) nr 715/2007 alusel, mis käsitleb mootorsõidukite tüübikinnitust seoses väikeste sõiduautode ja kommertsveokite (Euro 5 ja Euro 6) heitmetega ning sõidukite remondi- ja hooldusteabe kättesaadavust.

- 2. Direktiivi 2018/858 artikli 61 lõiget 1**

tuleb tõlgendada nii, et

autotootjatele selles ette nähtud kohustus tagada määruse artikli 3 punktis 48 määratletud mootorsõidukite remondi- ja hooldusteabe piiranguteta, standardses vormis ja mittediskrimineeriv kättesaadavus, hõlmab kohustust lubada tehnilise teabe kirjastajatel seda teavet töödelda ja kasutada oma tegevuses järelturu tarneahelas, ent ei kehtesta neile peale nimetatud määruses sätestatute muid tingimusi.

3. Määruse 2018/858 artiklit 63 koostoimes selle põhjendusega 52 ja võrdse kohtlemise põhimõttega

tuleb tõlgendada nii, et

esiteks kohustab selles artiklis kasutatud mõiste „mõistlikud ja proportsionaalsed tasud“ autotootjaid võtma arvesse äritegevust, mille raames sõltumatud ettevõtjad seda teavet kasutavad, ning teiseks võimaldab see neil võtta tasu, mis ületab lihtsalt kulusid, mida autotootjad on kandnud selle määrusega neile pandud kohustuse tõttu tagada nimetatud ettevõtjatele sõidukite remondi- ja hooldusteave tingimusel, et need tasud ei vii nimetatud ettevõtjaid sellise teabe mittekasutamiseni.

Allkirjad